

Anexa 3. Lista documentelor și a literaturii parcurse

3.1. Bibliografie

Prioritatea 1

- Agenția de Dezvoltare Regională Nord Vest, Planul de Dezvoltare Regională a 2021-2027, 2022 - <https://www.nord-vest.ro/wp-content/uploads/2021/02/PDR-NV-2021-2027-versiunea-feb-2021.pdf>
- Agenția de Dezvoltare Regională Nord Vest, Strategia Regională pentru Specializare Inteligentă RIS3 Nord Vest, 2021 - <https://www.nord-vest.ro/wp-content/uploads/2018/07/RIS3-NV-190301.pdf>
- Comisia Europeană, Tablou de bord European privind inovarea în regiunile din România 2023 (Regional Innovation Scorebord) - https://ec.europa.eu/assets/rtd/ris/2023/ec_rtd_ris-regional-profiles-romania.pdf
- Comisia Europeană, Raportul de țară 2024 – România, Bruxelles, 2024, <https://op.europa.eu/ro/publication-detail/-/publication/5045e494-2e4a-11ef-a61b-01aa75ed71a1/language-ro>
- Comisia Europeană, Strategia pentru Cercetare și Inovare 2020-2024, 2020 - [Strategic Plan 2020-2024 - draft.V.1](https://ec.europa.eu/research-strategy/strategic-plan-2020-2024-draft-v1)
- Ministerul Cercetării Inovării și Digitalizării, Strategia Națională de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă 2022-2027 - https://www.poc.research.gov.ro/uploads/2021-2027/conditie-favorizanta/sncisi_19-iulie.pdf
- Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului, Strategia Națională de Competitivitate 2021-2027, <https://economie.gov.ro/strategia-nationala-de-competitivitate-2021-2027/>
- Ministerul Economiei, Document de Politică Industrială a României - <https://economie.gov.ro/wp-content/uploads/2024/04/Document-de-Politica-Industrial-a-Romaniei.pdf>
- Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, Acordul de Parteneriat 2021-2027, 2022, <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2022/07/a98dd335c7aa337c8c780fe771596a32.pdf>
- Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, O strategie pentru IMM-uri pentru o Europă sustenabilă și digitală, 2022 - [SME Strategy](https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2022/07/sme-strategy.pdf)

Prioritatea 2

- Agenția de Dezvoltare Regională Nord Vest, Strategia Regională pentru Specializare Inteligentă RIS3 Nord Vest, 2021 - <https://www.nord-vest.ro/wp-content/uploads/2018/07/RIS3-NV-190301.pdf>
- Comisia Europeană, Raportul de țară 2024 – România, Bruxelles, 2024, <https://op.europa.eu/ro/publication-detail/-/publication/5045e494-2e4a-11ef-a61b-01aa75ed71a1/language-ro>

- Comisia Europeană, Indicele economiei și societății digitale (DESI) 2022 - <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/desi-romania>
- Comisia Europeană, Busola digitală 2030: calea europeană pentru deceniul digital, 2021 - [2030-Digital-Compass-the-European-way-for-the-Digital-Decade.pdf](https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/digital-compass)
- Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, Acordul de Parteneriat 2021-2027, 2022, <https://mfe.gov.ro/wp-content/uploads/2022/07/a98dd335c7aa337c8c780fe771596a32.pdf>

Prioritatea 3

- Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Vest, Planul de Dezvoltare Regională Nord-Vest 2021-2027, 2021, [Planul de Dezvoltare Regională Nord-Vest 2021-2027](#)
- Comisia Europeană, Strategia UE privind biodiversitatea pentru 2030, 2020, [resource.html \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/euro-observatory/en/observatory/biodiversity)
- Guvernul României, Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, 2018, [Strategia-nationala-pentru-dezvoltarea-durabila-a-României-2030.pdf \(edu.ro\)](https://www.guvernul.ro/strategia-nationala-pentru-dezvoltarea-durabila-a-romaniei-2030)
- Ministerul Energiei, Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030, 2024, [PLANUL-NATIONAL-INTEGRAT-IN-DOMENIUL-ENERGIEI-SI-SCHIMBARILOR-CLIMATICE-2021-2030-Actualizare-Octombrie-2024.pdf](https://www.mer.ro/planul-national-integrat-in-domeniul-energiei-si-schimbărilor-climatice-2021-2030-actualizare-octombrie-2024)
- Ministerul Energiei, Strategia energetică a României 2025-2035, cu perspectiva anului 2050, 2024, [Strategia Energetica vf rev 1206-1-1.pdf \(gov.ro\)](https://www.mer.ro/strategia-energetica-a-romaniei-2025-2035)
- Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, STRATEGIE NAȚIONALĂ din 14 august 2024 privind adaptarea la schimbările climatice pentru perioada 2024-2030, cu perspectiva anului 2050, 2024, [STRATEGIE 14/08/2024 - Portal Legislativ](https://www.mma.gov.ro/strategia-nationala)
- Parlamentul European, DIRECTIVA (UE) 2023/1791 A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 13 septembrie 2023 privind eficiența energetică și de modificare a Regulamentului (UE) 2023/955 (reformare), 2023, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32023L1791>
- Parlamentul European, DIRECTIVA (UE) 2023/2413 A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 18 octombrie 2023 de modificare a Directivei (UE) 2018/2001, a Regulamentului (UE) 2018/1999 și a Directivei 98/70/CE în ceea ce privește promovarea energiei din surse regenerabile și de abrogare a Directivei (UE) 2015/652 a Consiliului, 2023, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202302413

Prioritatea 4

- Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest, Strategia Regională de Mobilitate Urbană Durabilă și Orașe Inteligente a Regiunii de Dezvoltare Nord Vest 2021-2027, <https://www.nord-vest.ro/strategia-regionala-de-mobilitate-urbana-durabila-si-orase-inteligente-a-regiunii-de-dezvoltare-nord-vest-2021-2027-3-2/>
- Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest, Planul de Dezvoltare Regională Nord-Vest 2021-2027, <https://www.nord-vest.ro/adr-nv-2/dezvoltare/planuri-de-dezvoltare-regionala/>
- Comisia Europeană, Strategia pentru o mobilitate sustenabilă și inteligentă – înscrierea transporturilor europene pe calea viitorului, 2020, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0789>

- Comisia Europeană, Raportul de țară 2024 – România, Bruxelles, 2024, <https://op.europa.eu/ro/publication-detail/-/publication/5045e494-2e4a-11ef-a61b-01aa75ed71a1/language-ro>
- Guvernul României, Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, <https://dezvoltaredurabila.gov.ro/strategia-nationala-pentru-dezvoltarea-durabila-a-romaniei-2030-i>
- Ministerul Energiei, Planul Național Integrat în Domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice (PNIESC), versiunea a II-a, septembrie 2024, <https://energie.gov.ro/pniesc/>

Prioritatea 5

- Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest, Planul de Dezvoltare Regională Nord-Vest 2021-2027, <https://www.nord-vest.ro/adr-nv-2/dezvoltare/planuri-de-dezvoltare-regionala/>
- Ministerul Transporturilor, Strategia națională privind siguranța rutieră pentru perioada 2022-2030, 2022, <https://www.cisr.ro/snsr-2021-2023>
- Ministerul Transporturilor, Master Plan General de Transport al României, august 2016, <https://support-mpgt.ro/master-planul-general-de-transport/> (accesat pe 16 octombrie 2024)
- Ministerul Transporturilor, Programul investițional pentru dezvoltarea infrastructurii de transport pentru perioada 2021-2030, decembrie 2021, <https://support-mpgt.ro/programul-investitional-2021-2030/>

Prioritatea 6

- Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest, Strategia Regională de Mobilitate Urbană Durabilă și Orașe Inteligente a Regiunii de Dezvoltare Nord Vest 2021-2027, <https://www.nord-vest.ro/strategia-regionala-de-mobilitate-urbana-durabila-si-orase-inteligente-a-regiunii-de-dezvoltare-nord-vest-2021-2027-3-2/>
- Banca Mondială, Diagnostic sistematic de țară actualizat, România, 2023, <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099605106202339399/pdf/IDU0c814e7e8025fa04b030a345070058576173a.pdf>
- Comisia Europeană, DOCUMENT DE LUCRU AL SERVICIILOR COMISIEI Raportul de țară 2024 - România care însoțește documentul Recomandare de RECOMANDARE A CONSILIULUI privind politicile economice, sociale, de ocupare a forței de muncă, structurale și bugetare ale României, 2024, <https://op.europa.eu/ro/publication-detail/-/publication/5045e494-2e4a-11ef-a61b-01aa75ed71a1/language-ro>
- Comisia Europeană - Direcția Generală Educație, Tineret, Sport și Cultură, Monitorul Educației și formării 2024, Raport de țară, 2024, <https://op.europa.eu/webpub/eac/education-and-training-monitor/ro/>
- Consiliul Uniunii Europene, Rezoluția Consiliului privind un cadru strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării în perspectiva realizării și dezvoltării în continuare a spațiului european al educației (2021-2030), 2021, [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021G0226\(01](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021G0226(01)

- Ministerul Educației, Raport privind starea învățământului superior din România 2022 – 2023, 2023, https://www.edu.ro/sites/default/files/fi%C8%99iere/Minister/2023/Transparenta/Rapoarte_sistem/Raport-Starea-invatamantului-superior-2022-2023.pdf
- Ministerul Educației, Raport privind starea învățământului preuniversitar din România 2022 – 2023, https://www.edu.ro/sites/default/files/fi%C8%99iere/Minister/2023/Transparenta/Rapoarte_sistem/Raport-Starea-invatamantului-preuniversitar-2022-2023.pdf
- Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, Rapoarte de evaluare a intervențiilor POR 2014-2020 - Etapa II, Rapoarte de evaluare a intervențiilor POR 2014-2020 - Etapa I, 2014-2023

Prioritatea 7

- Agenția de Dezvoltare Regională Nord Vest, Planul de Dezvoltare Regională Nord-Vest 2021-2027, 2021, <https://www.nord-vest.ro/wp-content/uploads/2021/02/PDR-NV-2021-2027-versiunea-feb-2021.pdf>
- Consiliul Uniunii Europene, Concluziile Consiliului privind redresarea, reziliența și durabilitatea sectoarelor culturale și creative, 2021, [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XG0602\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XG0602(01)&from=EN)
- Curtea de Conturi Europeană, Studiu de caz rapid - Raportarea cu privire la sustenabilitate: un bilanț la nivelul instituțiilor și al agențiilor UE, 2019, https://www.eca.europa.eu/lists/ecadocuments/rcr_reporting_on_sustainability/rcr_reporti ng_on_sustainability_ro.pdf
- Guvernul României, Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, 2018, <https://www.edu.ro/sites/default/files/Strategia-nationala-pentru-dezvoltarea-durabila-a-Rom%C3%A2niei-2030.pdf>
- Guvernul României, Masterplanul investițiilor în turism, 2017, <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliuDocument/192301>
- Ministerul Antreprenoriatului și Turismului, Strategia Națională a României pentru Dezvoltarea Turismului 2023 – 2035, 2023, <https://turism.gov.ro/web/wp-content/uploads/2022/11/SNRDT-actualizat-var-pt-HG-2023-2035.pdf>
- Ministerul Culturii, Strategia pentru cultură și patrimoniu național 2016-2022, 2016, <https://www.cultura.ro/sites/default/files/inline-files/SCPN%202016-2022inavizare.pdf>

Prioritatea 8

- Agenția de Dezvoltare Regională Nord Vest, Foia De Parcurs Pentru Creșterea Capacității Administrative A Regiunii De Nord-Vest, 2023, <https://www.nord-vest.ro/wp-content/uploads/2023/12/ACB-Roadmap-ADR-NV.pdf>
- Comisia Europeană, Caracteristicile și performanța administrației publice în UE28: România, 2018, <https://op.europa.eu/ro/publication-detail/-/publication/90311e18-95fe-11e8-8bc1-01aa75ed71a1/language-en>
- Comisia Europeană, DG REFORM, Îmbunătățirea Spațiului Administrativ European, 2023, https://reform-support.ec.europa.eu/public-administration-and-governance-coordination/enhancing-european-administrative-space-compact_en

- Comisia Europeană, DG Regio, Foaie de parcurs pentru capacitatea administrativă – Set de instrumente practice, 2020, https://ec.europa.eu/regional_policy/ro/information/publications/guides/2020/roadmaps-for-administrative-capacity-building-practical-toolkit
- Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, Rapoarte de evaluare a intervențiilor POR 2014-2020 - Etapa II, Rapoarte de evaluare a intervențiilor POR 2014-2020 - Etapa I, 2014-2023
- Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, Rapoartele de evaluare a principalelor intervenții prevăzute în cadrul axelor prioritare ale POCA 2014 – 2020, 2019, 2020, 2021 și 2022
- OECD, Consolidarea guvernanței fondurilor UE în cadrul politicii de coeziune, 2020, https://www.oecd-ilibrary.org/urban-rural-and-regional-development/strengthening-governance-of-eu-funds-under-cohesion-policy_9b71c8d8-en

3.2 Analiza și sintetizarea literaturii de specialitate

Prioritatea 1: O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice

Pentru Uniunea Europeană, întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri) reprezintă motorul economiei, reprezentând 99% din totalul întreprinderilor din UE, care angajează peste 100 de milioane de oameni¹. De asemenea, se consideră că IMM-urile joacă un rol important în inovare, schimbări climatice, eficiența resurselor și coeziunea socială.

Încă din anul 2020, a fost emis documentul **”O Strategie pentru IMM-uri pentru o Europă sustenabilă și digitală”**², ce propune acțiuni pe baza a trei piloni:

- consolidarea capacităților și sprijinirea tranziției către sustenabilitate și digitalizare;
- reducerea sarcinii de reglementare și îmbunătățirea accesului pe piață;
- îmbunătățirea accesului la finanțare.

În plus, prin **Strategia pentru Cercetare și Inovare 2020-2024**³ se stabilesc prioritățile UE în domeniul CDI și se concentrează pe obținerea de noi cunoștințe și inovații pentru tranziția către o **Europă verde și digitală**, dar și pe investiții în CDI pentru întărirea sectorului economic, prevenirea situațiilor de criză sau promovarea democrației și valorilor europene.

Toți acești piloni întăresc relevanța nevoilor identificate prin **Acordul de Parteneriat 2021-2027**⁴ al României, care prevede necesitatea accelerării investițiilor în sectorul CDI, asigurarea transferului tehnologic și a cooperării între mediul de afaceri și CDI, implementarea de tehnologii noi pentru extindere și modernizare industrială și evidențiază necesitatea tranziției către o economie sustenabilă și digitală. Totodată, în contextul amenințărilor generate de schimbările climatice, Pactul verde european întărește necesitatea transformării UE într-o economie modernă, competitivă și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor. Pe acest fond, utilizarea tehnologiilor inovatoare și ecologice, dezvoltarea unor produse cu durată de viață mai lungă și o industrie rezilientă, competitivă pe scena mondială, devin prioritare pentru următoarea perioadă.

La nivel național, a fost elaborată **Strategia Națională de Competitivitate 2021-2027**⁵, în corelare cu nevoile identificate prin Acordul de Parteneriat și cu diferitele programe de finanțare și alte strategii naționale. Cele trei obiective strategice propuse prin SNC prevăd: 1) Modernizarea industrială a întreprinderilor, 2) Sprijinirea procesului de transformare digitală (Industrie 4.0) și 3) Creșterea capacității instituționale pentru implementarea politicilor publice naționale cu impact asupra competitivității.

În același timp, **Strategia Națională de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă 2022-2027**⁶ stabilește viziunea pentru anul 2030 și țintele în materie de număr de cercetători și absolvenți de studii

¹ Consiliul European, Sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii (a IMM-urilor), 2024, [link](#)

² Comisia Europeană, O Strategie pentru IMM-uri pentru o Europă sustenabilă și digitală, 2020, [link](#)

³ Comisia Europeană, Strategia privind Cercetarea și Inovarea 2020-2024, [Link](#)

⁴ Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, Acordul de Parteneriat 2021-2027, 2022, [link](#)

⁵ Ministerul Economiei, Antreprenoriatului și Turismului, Strategia Națională de Competitivitate 2021-2027, [link](#)

⁶ Ministerul Cercetării Inovării și Digitalizării, Strategia Națională de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă 2022-2027, 2021, [link](#)

doctorale, numărul de întreprinderi inovatoare, precum și privind internaționalizarea și colaborarea în cercetare. Sectorul CDI se află în strânsă corelare cu capacitatea economiei de a genera valoare adăugată și de a-și crește competitivitatea, însă, în prezent, acest sector este subfinanțat și înregistrează decalaje semnificative față de media Uniunii Europene. Mai mult, strategia prevede inclusiv domeniile de specializare inteligentă, cu potențialul de a produce efecte de antrenare în economie și societate și pentru care dimensiunea națională a colaborării este importantă: Bioeconomia, Economie digitală și tehnologii spațiale, Energie și mobilitate, fabricație și materiale funcționale avansate, mediu și eco-tehnologii, sănătate.

La nivel regional, **Planul de Dezvoltare Regională Nord Vest 2021-2027**⁷ este principalul document programatic, care integrează toate strategiile și politicile existente din diferite domenii de activitate. Indicatorii de context situează regiunea NV între ultimele regiuni din Europa, ca nivel de dezvoltare. În altă ordine de idei, regiunea ocupă a doua poziție în clasamentul național privind PIB brut, dar pozițiile trei și patru în ceea ce privește PIB per capita și productivitatea muncii, iar regiunea contribuie cu 11,78% din valoarea adăugată brută națională. Situația regiunii este surprinsă și în **Tabloul de bord European privind Inovarea**⁸, majoritatea indicatorilor fiind cu mult sub media UE: învățământ superior, abilități digitale, cheltuieli cu CDI (sector public și privat), cereri de patente și brevete, IMM-uri inovative etc.. Astfel, planul de dezvoltare stabilește ca obiectiv principal o creștere inteligentă și sustenabilă a economiei regionale, valorificând diversitatea locală și stimulând inovarea, în vederea diminuării disparităților intra- și inter- regionale și creșterea standardului de viață.

În plus, **Strategia Regională pentru Specializare Inteligentă RIS3 2021-2027**⁹ stabilește acele domenii care au potențial ridicat de a aduce o valoare adăugată mai mare în perioada următoare, documentul identificând următoarele domenii de specializare inteligentă: agroalimentar, sănătate, materiale noi, tehnologii de producție avansate și componenta de TIC.

Prioritatea 2: O regiune cu localități SMART

La nivel european, dezvoltarea digitală a primit o atenție din ce în ce mai ridicată în ultimii ani, fiind stabilite diferite politici europene: „O strategie pentru piața unică digitală a Europei”¹⁰, începând cu anul 2014 și „Conturarea viitorului digital al Europei”¹¹, începând cu anul 2020. Începând cu anul 2021, pe fondul impactului generat de pandemia COVID-19, Comisia Europeană și-a actualizat prioritățile până în 2030 prin Comunicarea „**Busola digitală 2030: calea europeană pentru deceniul digital**”¹²: această strategie stabilește un program de reformă politică, inclusiv propuneri legislative pentru mai multe domenii și un aport financiar ridicat, inclusiv prevederea conform căreia un minim de 20% din Mecanismul de redresare și reziliență să fie alocat transformării digitale. „Busola” se bazează pe patru puncte cardinale, cu următoarele obiective pentru anul 2030:

⁷ Agenția de Dezvoltare Regională Nord Vest, Planul de Dezvoltare Regională Nord-Vest 2021-2027, 2022, [link](#)

⁸ Comisia Europeană, Tabloul de bord European privind Inovarea în Regiunile din România 2023, [link](#)

⁹ Agenția de Dezvoltare Regională Nord Vest, Strategia Regională pentru Specializare Inteligentă RIS3 2021-2027, 2020, [link](#)

¹⁰ Comisia Europeană, Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, „O strategie pentru piața unică digitală pentru Europa”, 2015

¹¹ Comisia Europeană, Comunicarea Comisiei din 19 februarie 2020, „Conturarea viitorului digital al Europei”, 2020, [link](#)

¹² Comisia Europeană, Busola digitală 2030: calea europeană pentru deceniul digital, 2021, [link](#)

- Competențe: cel puțin 80% din adulți ar trebui să aibă competențe digitale de bază, ar trebui să existe 20 de milioane de specialiști TIC angajați în UE și mai multe femei ar trebui să ocupe astfel de locuri de muncă;
- Întreprinderi: 75% din firme ar trebui să folosească servicii de cloud computing, volume mari de date și IA; peste 90 % dintre întreprinderile mici și mijlocii din UE ar trebui să atingă cel puțin un nivel de bază de intensitate digitală; numărul de start-up-uri de tip unicorn (start-upuri de valoare ridicată) din UE ar trebui să se dubleze;
- Infrastructură: toate gospodăriile din UE ar trebui să aibă conectivitate la nivel de gigabit, iar toate zonele populate ar trebui să fie acoperite de tehnologia 5G; producția de semiconductori de ultimă generație și sustenabili din Europa ar trebui să reprezinte 20% din producția mondială; în UE ar trebui implementate 10.000 de noduri periferice foarte sigure și neutre pentru climă, iar Europa ar trebui să aibă primul său calculator cuantic;
- Servicii publice: toate serviciile publice esențiale ar trebui să fie disponibile online; toți cetățenii ar trebui să aibă acces la dosarele lor medicale electronice, iar 80% din cetățeni ar trebui să folosească o soluție de identitate electronică.

La nivel național, **Acordul de Parteneriat**¹³ stabilește principalele direcții de intervenție pentru perioada 2021-2027, sprijinind consolidarea culturii digitale, utilizarea sistemelor cloud și integrarea aplicațiilor de e-guvernare în conceptul Smart City.

Conform **indicelui economiei și societății digitale**¹⁴ (DESI 2022) și a informațiilor publicate în **Raportul de țară 2024**¹⁵, România se află pe ultimele poziții în clasamentul European, cu o creștere anuală relativă mai mică, ceea ce indică o accentuare a decalajului față de celelalte state membre. De altfel, în pofida unor rezultate relativ bune (peste media UE) în ceea ce privește conectivitatea în bandă fixă de mare viteză, adoptarea tehnologiilor 5G se realizează lent, iar digitalizarea serviciilor publice se află încă la un nivel scăzut (utilizarea serviciilor de tip cloud, servicii de e-guvernare și telemedicină). Totodată, este sugerată o adopție mai accelerată a comerțului electronic/facturare electronică de către sectorul IMM-urilor, precum și a utilizării analizei volumelor mari de date și a serviciilor de tip cloud.

Totodată, în ultimii ani au fost aprobate și alte documente strategice, care stabilesc priorități naționale specifice digitalizării pentru perioada 2021-2027: Propunerea de politică publică în domeniul e-guvernare, elaborată în 2021 de Autoritatea Națională pentru Digitalizarea României, Strategia Guvernamentală pentru dezvoltarea sectorului IMM și îmbunătățirea mediului de afaceri din România către o economie digitală și a datelor, pentru perioada 2021-2027. Ambele directive prevăd dezvoltarea serviciilor publice digitale pentru cetățeni și întreprinderi, dezvoltarea competențelor digitale și stimularea investițiilor în securitatea cibernetică.

La nivel regional, atât **Planul de dezvoltare regională**¹⁶, cât și **Strategia RIS3**¹⁷ prevăd investiții în digitalizarea mediului public și privat. Deși sectorul TIC este bine reprezentat la nivelul regiunii Nord-

¹³ op.cit, [link](#)

¹⁴Indicele economiei și societății digitale (DESI) 2022, [link](#)

¹⁵ Comisia Europeană, Raportul de țară 2024, [link](#)

¹⁶ op.cit, [link](#)

¹⁷ op.cit, [link](#)

Vest (ca număr de întreprinderi și cifră de afaceri totală), competitivitatea sectorului se leagă strict de forța de muncă calificată din regiune, în timp ce efectele benefice ale dezvoltării industriei asupra altor actori rămâne limitată (doar o treime dintre companii utilizează site-uri web, iar digitalizarea serviciilor publice este încă precară). Din aceste considerente, TIC este selectat ca unul dintre pilonii PDR și ai specializării inteligente pentru perioada actuală, urmărindu-se dezvoltarea securității cibernetice, conceptul SMART City, e-guvernare, digitalizarea universităților și a IMM-urilor, dar și utilizarea tehnologiilor avansate din IT (AI; mobilitate autonomă; arhitecturi integrate pentru comunicare și procesare date, video, text etc.).

Prioritatea 3 – O regiune cu localități prietenoase cu mediul

România, în calitate de stat membru al Uniunii Europene, este parte a Pactului Verde European, angajându-se să atingă obiectivele ambițioase de decarbonizare stabilite la nivelul UE:

- Reducerea emisiilor nete de gaze cu efect de seră (GES) cu cel puțin 55% până în 2030, comparativ cu nivelurile din 1990, conform inițiativei „Pregătiți pentru 55”;
- Obținerea neutralității climatice până în 2050 („Neutralitatea carbonului”).

Pentru a îndeplini aceste obiective, este esențială creșterea ponderii energiei din surse regenerabile în mixul energetic și sporirea eficienței energetice. Lansat în mai 2022, Planul REPowerEU sprijină statele membre prin promovarea utilizării extinse a energiei regenerabile, economisirea energiei și diversificarea surselor de aprovizionare.

În martie 2023, prin revizuirea **Directivei privind energia din surse regenerabile**¹⁸, UE a stabilit un nou obiectiv minim obligatoriu de 42,5% pentru ponderea energiei din surse regenerabile în 2030, cu ambiția de a atinge 45%. Totodată, **Directiva privind eficiența energetică** prevede o creștere cu 11,7% a eficienței energetice la nivelul UE până în 2030¹⁹.

La nivel național, Statele membre își stabilesc contribuții naționale orientative pentru atingerea obiectivelor Uniunii și le notifică Comisiei Europene, împreună cu o traiectorie orientativă, ca parte a Planurilor Naționale Integrate privind Energia și Clima (PNIESC).

În România, **Strategia Energetică a României 2025-2035, cu perspectiva anului 2050**²⁰, oferă o viziune clară pentru dezvoltarea sectorului energetic. Strategia alocă prioritate creșterii eficienței energetice, care a atins 74% în 2021 (față de 63% în 2011), îndeplinind țintele stabilite pentru 2020. Potrivit strategiei, cel mai mare potențial de creștere a eficienței energetice în România se regăsește în încălzirea clădirilor, în transformarea resurselor energetice primare în energie electrică în centrale termoelectrice, în transportul și distribuția energiei electrice și a gazelor naturale, respectiv în transporturi și în industrie.

¹⁸ DIRECTIVA (UE) 2023/2413 A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 18 octombrie 2023 de modificare a Directivei (UE) 2018/2001, a Regulamentului (UE) 2018/1999 și a Directivei 98/70/CE în ceea ce privește promovarea energiei din surse regenerabile și de abrogare a Directivei (UE) 2015/652 a Consiliului, [link](#)

¹⁹ DIRECTIVA (UE) 2023/1791 A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 13 septembrie 2023 privind eficiența energetică și de modificare a Regulamentului (UE) 2023/955 (reformare), [link](#)

²⁰ Ministerul Energiei, Strategia energetică a României 2025-2035, cu perspectiva anului 2050, 2024, [link](#)

Conform versiunii actualizate a **PNIESC** (16 septembrie 2024)²¹, România își propune să atingă un consum de energie primară de 30,2 Mtep până în 2030, sub ținta Directivei privind Eficiența Energetică (refromare).

Obiectivele naționale pentru 2030 includ reducerea cu 51% a consumului de energie primară și cu 47% a consumului final brut, fără a afecta productivitatea. Pe termen lung, România vizează o reducere a consumului de energie primară cu 22% și a consumului final brut cu 28% până în 2050, comparativ cu nivelurile din 2022.

Raportul de țară pentru 2024²² evidențiază progresul României în eficiența energetică, dar subliniază necesitatea accelerării renovărilor pentru îmbunătățirea performanței energetice a clădirilor și atragerea investițiilor private. În 2022, consumul de energie primară a fost de 31,0 Mtep, în scădere cu 6,3% față de 2021, confirmând contribuția României la obiectivele UE pentru 2030.

La nivel regional, **Planul de Dezvoltare Regională Nord-Vest 2021-2027**²³ vizează următoarele direcții de acțiuni:

- 4.1. Protejarea și valorificarea patrimoniului natural, a biodiversității și dezvoltarea infrastructurii verzi
- 4.2. Creșterea rezilienței la hazarduri naturale și schimbări climatice
- 4.3. Reducerea poluării, ameliorarea și monitorizarea calității factorilor de mediu
- 4.4. Promovarea utilizării sustenabile a resurselor energetice și valorificarea surselor de energie regenerabilă
- 4.5. Modernizarea și dezvoltarea sistemelor de management al apelor, apelor uzate și deșeurilor
- 4.6. Sprijinirea economiei circulare în vederea eliminării deșeurilor și (re)utilizării continue a resurselor.

Prioritatea 4 – O regiune cu mobilitate urbană multimodală durabilă

Având o contribuție de aproximativ 5% la PIB-ul Uniunii Europene și generând peste 10 milioane de locuri de muncă, sectorul transporturilor ocupă un rol fundamental în arhitectura economiei europene. Cu toate acestea, nu trebuie neglijat impactul negativ semnificativ asupra societății, manifestat, cu precădere, prin emisiile ridicate de poluanți și gaze cu efect de seră. La nivelul Uniunii Europene, transporturile sunt responsabile pentru aproximativ 25% din emisiile totale de gaze cu efect de seră, iar acest procent a înregistrat o creștere constantă în ultimii ani. Pentru a realiza obiectivul de neutralitate climatică până în 2050, conform **Pactului Verde European**²⁴, Comisia Europeană subliniază nevoia unor transformări profunde, prin *reducerea cu 90% a emisiilor de gaze cu efect de seră generate de sectorul transporturilor în acest orizont de timp*. Totodată, Comisia Europeană a adoptat o serie de propuneri menite să ajusteze politicile UE, inclusiv în domeniul transporturilor, pentru a *reduce cu cel*

²¹ Ministerul Energiei, Planul Național Integrat Domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice, 2024, [link](#)

²² *op.cit.*, [link](#)

²³ Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest, Planul de Dezvoltare Regională Nord-Vest 2021-2027, 2021, [link](#)

²⁴ Comisia Europeană, *Transporturile și Pactul Verde European*, [link](#)

puțin 55% emisiile nete de gaze cu efect de seră până în 2030, față de nivelurile din 1990, conform pachetului legislativ „Pregătiți pentru 55”²⁵,

În acord cu aceste obiective și transformări sistemice privind neutralitatea climatică, **Strategia UE pentru mobilitate sustenabilă și inteligentă**²⁶ propune trei piloni fundamentali pentru acțiunile viitoare: 1) decarbonizarea modurilor de transport prin adoptarea vehiculelor cu emisii zero, utilizarea combustibililor alternativi și dezvoltarea infrastructurii necesare, 2) dezvoltarea unui sistem multimodal, eficient și integrat, capabil să ofere soluții sustenabile pentru transportul de persoane și mărfuri și 3) crearea de stimulente economice pentru a încuraja utilizatorii transporturilor să adopte soluții mai sustenabile.

Potrivit **Raportului de țară pentru anul 2024**²⁷, România a înregistrat progrese semnificative în implementarea și adoptarea recomandărilor specifice de țară din 2019 și 2020, în domeniul transporturilor, prin lansarea unor proiecte de investiții care vizează sustenabilitatea, reducerea emisiilor de carbon, promovarea inovației, tranziția verde și digitalizarea transportului, având în vedere disparitățile regionale existente. În această direcție, România a adoptat măsuri specifice prin intermediul Mecanismului de Redresare și Reziliență și al Politicii de Coeziune, cu scopul de a sprijini înverzirea sectorului transporturilor.

Raportul menționează *progresele înregistrate de România către tranziția verde*, dar subliniază necesitatea adoptării mai multor acțiuni care să susțină politicile necesare atingerii obiectivului de partajare a eforturilor pentru 2030²⁸. Aceste măsuri trebuie să vizeze, printre altele, *reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră generate de transportul rutier*, implementarea unor strategii pentru economia circulară și abordarea efectelor schimbărilor climatice. Analiza măsurilor actuale, planificate la nivel național, indică prognoze mai puțin favorabile în ceea ce privește atingerea obiectivului de partajare a eforturilor pentru 2030. Conform estimărilor, se preconizează o creștere a emisiilor care fac obiectul legislației privind partajarea eforturilor cu 7,1% până în 2030, comparativ cu nivelurile din 2005. În același timp, măsurile suplimentare incluse în PNIEESC ar putea limita această creștere la 4,4%, lăsând astfel un decalaj de 17 puncte procentuale până la obiectivul de partajare a eforturilor al României de a atinge o reducere de 12,7 %. Aceste date subliniază necesitatea *adoptării unor măsuri climatice mai ambițioase*.

Reducerea nivelului emisiilor de gaze cu efect de seră generate de transportul rutier deține un rol cheie în arhitectura politicilor publice naționale, pe fondul datelor statistice nefavorabile, care relevă creșteri importante ale nivelurilor de poluare. Potrivit Raportului de țară din 2024, în anul 2022, emisiile de gaze cu efect de seră produse de transportul rutier au înregistrat creșteri cu 8,3% față de nivelurile din

²⁵ Comisia Europeană, *Comisia salută finalizarea pachetului legislativ esențial „Pregătiți pentru 55”, care plasează UE pe drumul cel bun pentru a depăși obiectivele pentru 2030*, [link](#)

²⁶ Comisia Europeană, *Strategia pentru o mobilitate sustenabilă și inteligentă – înscrierea transporturilor europene pe calea viitorului*, decembrie 2020, [link](#)

²⁷ *op.cit.*, [link](#)

²⁸ Regulamentul (UE) 2023/857 (Regulamentul privind partajarea eforturilor) este cadrul legislativ care stabilește obiectivul național de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră. Prin intermediul acestuia, se urmărește adaptarea acțiunilor din sectoarele vizate în direcția atingerii țintei stabilite la nivelul întregii economii a UE de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră cu cel puțin 55 % față de nivelurile din 1990. Această țintă se aplică sectoarelor din afara schemei actuale a UE de comercializare a certificatelor de emisii, în special clădirilor (încălzire și răcire), transportului rutier, agriculturii, deșeurilor și micii și clădirilor (încălzire și răcire)

2005, iar ponderea acestora în cadrul emisiilor care constituie obiectul legislației privind partajarea eforturilor a crescut la 23,4%, de la 15,4%, cât era valoarea raportată în anul 2005. În acest sens, **Consiliul Uniunii Europene recomandă**²⁹ menținerea prioritizării investițiilor în *transportul urban durabil*.

Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030³⁰ oferă cadrul național necesar implementării Agendei 2030 și realizării celor 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă, incluzând obiective esențiale pentru *promovarea mobilității urbane sustenabile*. Conform *ODD 11 Orașe și comunități durabile*, Strategia urmărește asigurarea *accesului la transport public eficient, la prețuri echitabile și accesibile pentru toți*, promovarea conceptului de smart-city și *reducerea impactului negativ asupra mediului în orașe, inclusiv prin acordarea unei atenții deosebite calității aerului și mediului în general*. Pentru îndeplinirea acestui obiectiv, au fost stabilite mai multe ținte aferente anului 2030, printre care se numără *optimizarea și accesibilizarea transportului public urban, îmbunătățirea calității aerului și reducerea numărului de decese cauzate de poluare*.

Un alt document cu rol strategic la nivel național, prin intermediul căruia se confirmă angajamentul ferm al României față de preluarea obiectivelor europene privind reducerea poluării și tranziția către o economie verde, este **Planul Național Integrat în Domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice**³¹. Potrivit acestui document, obiectivele naționale pe termen lung includ *reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) cu 85% până în 2030, cu 96% până în 2040 și eliminarea completă a acestora până în 2050, față de nivelurile din 1990*. În profil sectorial, România și-a stabilit ținte specifice privind nivelul emisiilor de GES. Astfel, în *sectorul transporturilor, ținta sectorială indică o creștere a emisiilor de GES limitată la cel mult 40% în anul 2030 față de anul 1990, limitarea fiind posibilă în primul rând prin susținerea dezvoltării transportului rutier cu autovehicule hibride și electrice*.

În privința *transportului de călători*, PNIESC propune măsuri pentru creșterea ponderii autovehiculelor alimentate cu combustibili alternativi și modernizarea transportului public urban. Acestea răspund nevoii majore de promovare și utilizare a autovehiculelor de transport pasageri (autobuze, microbuze) alimentate cu combustibili alternativi pentru a reduce emisiile de GES, a realiza un transport mai durabil și pentru a atinge obiectivele stabilite în Pactul Verde European și Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă.

Strategia Regională de Mobilitate Urbană Durabilă și Orașe Inteligente 2021-2027³² stabilește cadrul pentru dezvoltarea inteligentă și susținerea mobilității urbane durabile în Regiunea Nord – Vest, abordând vulnerabilitățile, dar și punctele tari ale regiunii. În ceea ce privește mobilitatea, potrivit datelor evidențiate în strategie, se constată că 16 dintre cele 43 de municipii și orașe din regiunea Nord-Vest au elaborat planuri de mobilitate urbană durabilă, cu un accent deosebit pe îmbunătățirea transportului public și dezvoltarea zonelor pietonale. Cu toate acestea, doar 3 dintre cele 6 reședințe de județ dispun de servicii de transport public metropolitan. Aceste trei municipii — Cluj-Napoca, Baia Mare și Oradea — au un potențial semnificativ pentru dezvoltarea transportului metropolitan feroviar,

²⁹ Comisia Europeană, Recomandare a Consiliului privind politicile economice, sociale, de ocupare a forței de muncă, structurale și bugetare ale României, 2024, [link](#)

³⁰ Guvernul României, Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030, [link](#)

³¹ *op.cit.*, [link](#)

³² Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest (2020), Strategia Regională de Mobilitate Urbană Durabilă și Orașe Inteligente a Regiunii de Dezvoltare Nord Vest 2021-2027, [link](#)

având capacitatea de a deservi peste 60.000 de locuitori din localitățile învecinate. În anul 2021, se aflau în curs de implementare servicii de transport public local pentru alte 9 orașe din regiune. Cu toate acestea, s-a remarcat *nevoia urgentă de modernizare a flotei de transport public*, în special în orașele Sighetu Marmăției și Baia Mare, precum și de *îmbunătățire a infrastructurii stațiilor de transport public și dezvoltare a sistemelor de management al traficului*, inclusiv prin prioritizarea vehiculelor la semafoare. În orașele mari, pentru a spori atractivitatea transportului public, se impune dezvoltarea *nodurilor și punctelor intermodale*, în paralel cu implementarea conceptului de mobilitate ca serviciu, ce vizează integrarea diferitelor moduri de transport într-o rețea coerentă și eficientă.

Pentru abordarea acestor nevoi, Strategia Regională de Mobilitate Urbană Durabilă și Orașe Inteligente 2021-2027 propune mai multe direcții de acțiune orientate către *reducerea poluării, ameliorarea și monitorizarea calității factorilor de mediu (DA 3.3), dezvoltarea sistemelor de management al mobilității (DA 6.1), dezvoltarea infrastructurii pentru deplasări nemotorizate (DA 6.2), creșterea atractivității și dezvoltarea serviciilor de transport public (DA 6.3) și Susținerea mijloacelor de transport cu combustibili alternativi (inclusiv electric) (DA 6.4).*

Promovarea mobilității urbane durabile reprezintă și o direcție esențială a **Planului de Dezvoltare Regională Nord-Vest 2021-2027**³³, în cadrul acestuia fiind propuse mai multe acțiuni strategice pentru îmbunătățirea calității vieții urbane și reducerea impactului negativ asupra mediului. Se remarcă modernizarea și extinderea sistemelor de transport public, dezvoltarea infrastructurii pentru deplasări nemotorizate (piste pentru biciclete și trotuare) și revitalizarea sau extinderea zonelor pietonale. În plus, planul include implementarea sistemelor avansate de management al traficului și desfășurarea de campanii și evenimente dedicate creșterii gradului de conștientizare asupra beneficiilor mobilității durabile. Aceste inițiative au drept scop crearea unor orașe mai accesibile, mai ecologice și mai bine conectate.

Prioritatea 5 – O regiune accesibilă

La nivel național, prioritățile în domeniul infrastructurii de transport sunt articulate în cadrul **Master Planului General de Transport**³⁴, document strategic care ghidează dezvoltarea acestui sector esențial. Infrastructura de transport este considerată un pilon fundamental al dezvoltării sustenabile, având un rol crucial în stimularea creșterii economice, crearea de locuri de muncă și îmbunătățirea mobilității populației, precum și a competitivității mediului de afaceri. Într-un context european caracterizat prin dinamism și competiție economică, România tratează dezvoltarea infrastructurii de transport ca pe un obiectiv strategic prioritar, pe termen mediu și lung, abordând toate sectoarele relevante - transport rutier, feroviar, naval și aerian.

În domeniul *transportului rutier*, viziunea strategică a Master Planului General de Transport se concentrează pe optimizarea mobilității atât pentru populație, cât și pentru mediul de afaceri, de-a lungul rețelei TEN-T, a coridoarelor naționale de conectivitate și a celor regionale. Aceasta se concretizează prin reducerea timpilor de întârziere în trafic, diminuarea riscurilor asociate accidentelor rutiere, implementarea unor proiecte sustenabile din punct de vedere economic, cu

³³ Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest (2021), Planul de Dezvoltare Regională Nord-Vest 2021-2027, [link](#)

³⁴ Ministerul Transporturilor, Master Plan General de Transport al României, 2016, [link](#)

impact pozitiv asupra dezvoltării regionale și promovarea inițiativelor care respectă cerințele de protecție a mediului.

Programul Investițional pentru dezvoltarea infrastructurii de transport din România pentru perioada 2021-2030³⁵ este un al document cadru de referință pentru politicile publice naționale în domeniul transportului, reprezentând o actualizare a Master Planului General de Transport (adoptat în 2016). Plan Investițional reflectă integrarea a trei arii majore de interes pentru perioada 2020-2030, referitoare la reducerea deficitului de infrastructură de bază la nivel național pe toate domeniile de transport, dar cu un *accent deosebit pe sectorul rutier*, alinierea la politicile și standardele UE privind rețelele transeuropene de transport, în special în sectorul feroviar, și respectarea obiectivelor de mediu stabilite prin **Pactul Ecologic European** și **pachetul Fit for 55**, mai ales în ceea ce privește sectorul rutier.

Documentul detaliază, pentru fiecare sector de transport, situația curentă, necesitățile de dezvoltare, identificarea proiectelor de investiții, metodologia de prioritizare, bugetele alocate și calendarul de implementare. De asemenea, sunt abordate aspecte legate de guvernarea sectorială, operarea și întreținerea infrastructurii noi, siguranța, tehnologiile de management al traficului și, nu în ultimul rând, protecția mediului și adaptarea la schimbările climatice.

Planul Investițional vizează o schimbare de paradigmă, concentrând eforturile politice, instituționale și financiare asupra unui set clar de priorități, alinate atât cu interesele naționale, cât și cu cele europene. Obiectivul principal al acestui plan este dezvoltarea unei rețele naționale de transport, până la finalul perioadei 2020-2030, care să devină pilonul central al dezvoltării economice a României.

Conform datelor statistice surprinse în Raportul Forumului Economic Mondial din 2019, România ocupă locul 119 din 141 de țări analizate și ultima poziție în Uniunea Europeană, atât în ceea ce privește calitatea infrastructurii rutiere, cât și a numărului de kilometri de autostradă raportat la 100.000 de locuitori. Infrastructura deficitară afectează mobilitatea și se traduce prin conectivitate insuficientă între regiunile țării, interconectarea slabă a principalelor centre economice și urbane, trafic de tranzit ridicat în multe localități care nu dispun de variante de ocolire, timpi mari de deplasare și blocaje frecvente în trafic. Datele statistice pun în evidență legătura de cauzalitate între starea vulnerabilă a infrastructurii de transport rutier și numărul de accidente sau decese rutiere înregistrate la nivel național. Se constată, așadar, că în anul 2019, în România, s-au înregistrat 96 de decese rutiere la un milion de locuitori, un număr semnificativ mai ridicat față de situația raportată în țările vecine și considerabil mai mare comparativ cu media UE (51 de decese la un milion de locuitori).

Cadrul de politică al UE privind siguranța rutieră în 2021-2030 reafirmă obiectivul strategic pe termen lung de a ajunge la aproape niciun deces și la nicio rănire gravă pe drumurile UE până în 2050 („Viziunea zero”) și obiectivul său pe termen mediu de a reduce decesele și vătămările grave cu 50 % până în 2030, în conformitate cu Declarația de la Valletta. Pentru atingerea acestor obiective, Comisia Europeană stabilește o nouă abordare privind siguranța rutieră pentru deceniul 2021-2030, a ceea ce înseamnă „sistemul sigur”. Potrivit acestei abordări, „decesele și vătămările grave cauzate de accidentele rutiere nu reprezintă un preț inevitabil al mobilității. Accidente se vor produce mereu, dar

---

³⁵ Ministerul Transporturilor, Programul Investițional pentru dezvoltarea infrastructurii de transport din România pentru perioada 2021-2030, 2021, [link](#)

decesele și vătămările grave pot fi prevenite în mare măsură. Abordarea „sistemului sigur” vizează un sistem rutier mai puțin punitiv. Aceasta acceptă că oamenii fac greșeli și susține o combinație de măsuri pe mai multe niveluri, pentru a preveni decesul persoanelor din cauza greșelilor lor, luând în considerare caracteristicile vulnerabilității umane.”³⁶

Strategia Națională privind Siguranța Rutieră pentru perioada 2022-2030³⁷ reprezintă principalul document de politici publice, care stabilește cadrul și planificarea implementării obiectivelor și planurilor de acțiune în domeniul siguranței rutiere la nivel național. Pentru crearea unui cadru congruent cu orientările de la nivel european, România preia viziunea bazată pe un „sistem sigur” și își propune *reducerea cu 50%, până în anul 2030, față de anul 2019, a numărului persoanelor decedate și cu 50% a numărului persoanelor rănite grav în urma producerii accidentelor rutiere.*

Analiza datelor surprinse în cadrul **Planului de Dezvoltare Regională Nord-Vest 2021-2027**³⁸ arată că, în anul 2018, din totalul celor 12.738 km de drumuri de la nivel regional, doar 4.256 km erau modernizați, însemnând un procent de 33,41% din lungimea totală a drumurilor, mult sub ponderea națională de 42,54%. Conform acelorași date statistice, ponderea drumurilor județene modernizate în regiunea Nord-Vest a fost cea mai redusă de la nivel național (27%, față de 56% în Regiunea Centru). De asemenea, numărul de accidente de circulație rutieră a cunoscut o creștere în ultimii ani, regiunea aflându-se pe locul 39 din 278 în rândul regiunilor europene ca număr de accidente rutiere fatale, cu 91 de cazuri la un milion de locuitori.

În acest context, PDR Nord-Vest 2021-2027 stabilește intervenții pentru îmbunătățirea accesibilității și conectivității regionale, asociate direcțiilor de acțiune 5.1. *Dezvoltarea infrastructurii de transport în lungul rețelei TEN-T* și 5.2. *Creșterea conectivității locale feroviare și rutiere la rețeaua TEN-T*. Operațiunile sau activitățile indicative propuse în PDR includ: construirea de drumuri expres și autostrăzi, construirea de centuri și variante ocolitoare, construirea și reabilitarea legăturilor rutiere secundare către rețeaua rutieră și nodurile TEN-T (drumuri județene, descărcări autostradă) etc.

Prioritatea 6 – O regiune educată

La nivel european, **Rezoluția privind un cadru strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării (2021-2030)**³⁹ reprezintă una dintre cele mai recente inițiative în domeniul educației, care vizează construirea unor sisteme educaționale reziliente și orientate spre viitor, prin stabilirea următoarelor ținte care ar trebui atinse la nivel european pentru 2030:

- Proporția tinerilor în vârstă de 15 ani cu competențe scăzute la citire, matematică și științe ar trebui să fie sub 15%;
- Proporția elevilor de clasa a opta cu competențe scăzute în domeniul informatic ar trebui să fie sub 15%;

³⁶ Cadrul de politică al UE privind siguranța rutieră 2021-2030 – Următorii pași în direcția „Viziunii zero”, 2019

³⁷ Ministerul Transporturilor, Strategia Națională privind siguranța rutieră pentru perioada 2022-2030, 2022, [link](#)

³⁸ *op.cit.*, [link](#)

³⁹ Consiliul Uniunii Europene, Rezoluția Consiliului privind un cadru strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării în perspectiva realizării și dezvoltării în continuare a spațiului european al educației (2021-2030), 2021, [link](#)

- Cel puțin 96% dintre copiii cu vârsta cuprinsă între 3 ani și vârsta pentru înscrierea obligatorie la școala primară ar trebui să participe la educație și îngrijire timpurie;
- Proporția persoanelor care părăsesc timpuriu sistemele de educație și formare ar trebui să fie sub 9%;
- Proporția persoanelor cu vârsta cuprinsă între 25 și 34 de ani care au absolvit învățământul terțiar ar trebui să fie de cel puțin 45%.

Performanța României în atingerea acestor obiective rămâne modestă, conform datelor din Monitorul Educației și Formării 2023⁴⁰. Astfel, în 2021, doar 75,6% dintre copiii cu vârste între 3 ani și vârsta obligatorie de începere a școlii primare erau înscriși în învățământul preșcolar, mult sub media UE de 92,5% și departe de ținta de 96%. În 2022, rata părăsirii timpurii a școlii a crescut ușor, atingând 15,6%, peste media europeană de 9,6% și departe de ținta de sub 9%.

În ceea ce privește învățământul superior, doar 24,7% dintre persoanele cu vârste între 25 și 34 de ani aveau o diplomă de studii terțiare în 2022, comparativ cu media UE de 42% și mult sub obiectivul de 45% stabilit pentru 2030.

Performanțele elevilor români sunt un alt punct critic. Conform rezultatelor PISA 2022, 48,6% dintre tinerii români în vârstă de 15 ani au întâmpinat dificultăți în interpretarea și recunoașterea modului în care o situație simplă poate fi reprezentată matematic, 41,7% dintre aceștia nu au putut identifica ideea principală într-un text de lungime moderată și nu au putut comenta cu privire la scopul textului respectiv, 44% nu au putut să recunoască explicația corectă pentru fenomene științifice familiare și să tragă concluzii bazate pe dovezi. Aceste procente sunt mai mari decât cele înregistrate în 2012, distanțând România de ținta europeană de sub 15% pentru competențe scăzute la citire, matematică și științe. Aceste aspecte sunt evidențiate în **Raportul de țară 2024 pentru România**⁴¹.

Provocările României includ atât calitatea educației, cât și accesul la aceasta. Aceste dificultăți sunt amplificate de infrastructura educațională deficitară, evidențiată și în rapoartele Ministerului Educației (**Raport privind starea învățământului superior 2022–2023 și Raport privind starea învățământului preuniversitar 2022–2023**).

Deși există inițiative și strategii pentru îmbunătățirea sistemului educațional, progresul necesar pentru atingerea țărilor europene până în 2030 rămâne o provocare majoră pentru România, astfel că sunt necesare acțiuni susținute la toate nivelurile, inclusiv la nivel regional. În acest sens, **Planul de Dezvoltare Regională Nord-Vest 2021-2027** reprezintă un instrument de planificare strategică la nivel regional și de prioritizare a investițiilor, pornind de la nevoile de dezvoltare ale regiunii. Documentul corelează politicile comunitare și obiectivele de politică aferente perioadei 2021-2027 și propune acțiuni adresate în cadrul PR NV.

Prioritatea 7 – O regiune atractivă

Dezvoltarea teritorială sustenabilă reprezintă un element central în cadrul politicilor de dezvoltare promovate la nivel european, național și regional, având ca scop echilibrarea creșterii economice, protecției mediului și incluziunii sociale. Această abordare este fundamentată în strategii și documente

⁴⁰ Comisia Europeană - Direcția Generală Educație, Tineret, Sport și Cultură, Monitorul educației și formării 2023 România, 2023, [link](#)

⁴¹ op.cit, [link](#)

programatice care definesc prioritățile și măsurile necesare pentru a asigura o dezvoltare durabilă, adaptată nevoilor teritoriale specifice, fie urbane, fie rurale.

Un cadru global esențial pentru dezvoltarea sustenabilă este oferit de **Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă**⁴², un plan adoptat de Organizația Națiunilor Unite care cuprinde 17 obiective de dezvoltare durabilă (ODD-uri) și 169 de ținte. Acestea promovează o abordare integrată a provocărilor economice, sociale și de mediu și sunt aplicabile în diverse contexte naționale și regionale, inclusiv în Regiunea Nord-Vest. La nivelul Uniunii Europene, integrarea Agendei 2030 este susținută de politici și documente precum Concluziile Consiliului privind redresarea, reziliența și durabilitatea sectoarelor culturale și creative, care subliniază importanța patrimoniului cultural în cadrul dezvoltării durabile.

În România, **Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă 2030**⁴³ oferă un cadru strategic pentru implementarea ODD-urilor la nivel național, promovând dezvoltarea pe trei piloni: economic, social și de mediu. Această strategie se aliniază obiectivelor Programului Regional Nord-Vest prin accentul pus pe inovare, reziliență și implicarea cetățenilor. Totodată, se evidențiază integrarea turismului sustenabil, a culturii și a patrimoniului natural ca motoare ale dezvoltării regionale.

Pe linia turismului, **Strategia Națională a României pentru Dezvoltarea Turismului 2023-2035**⁴⁴ sprijină dezvoltarea unui turism sustenabil, cu scopul de a poziționa România ca destinație turistică competitivă pe plan internațional. Prin măsuri care vizează conservarea patrimoniului cultural și natural, această strategie contribuie direct la creșterea atractivității Regiunii Nord-Vest, corelându-se cu Prioritatea 7 a Programului Regional – "O regiune atractivă". În completare, **Masterplanul investițiilor în turism**⁴⁵ identifică oportunități de dezvoltare a infrastructurii turistice și priorități de investiții care pot fi aplicate în zonele de interes turistic ale regiunii.

Dimensiunea culturală este abordată prin **Strategia pentru cultură și patrimoniu național 2016-2022**⁴⁶, care oferă un cadru pentru protejarea și valorificarea patrimoniului cultural. În contextul Regiunii Nord-Vest, integrarea acestor măsuri poate sprijini revitalizarea comunităților locale și consolidarea identității regionale.

Strategia Regională de Mobilitate Urbană și Orașe Inteligente 2021-2027⁴⁷ abordează dezvoltarea mobilității urbane durabile și implementarea soluțiilor inteligente în orașele din regiune, contribuind la creșterea atractivității acestora. Regiunea inteligentă Nord-Vest mizează pe o rețea digitală de localități formată din centre regionale, județene, micro-regionale și locale de inovare și orașe care se dezvoltă pe palierele smart city în funcție de potențial: turism, energie – mediu, calitatea locuirii, educație etc. La nivel local, municipiile și orașele dispun de infrastructură de colectare de date, rețele de senzori și alte dispozitive care formează rețele de tip IoT (internet of things), generează seturi de

---

⁴² <https://sdgs.un.org/2030agenda>

⁴³ Guvernul României, Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, 2018, [link](#)

⁴⁴ Ministerul Antreprenoriatului și Turismului, Strategia Națională a României pentru Dezvoltarea Turismului 2023 – 2035, 2023, [link](#)

⁴⁵ Guvernul României, Masterplanul investițiilor în turism, 2017, [link](#)

⁴⁶ Ministerul Culturii, Strategia pentru cultură și patrimoniu național 2016-2022, 2016, [link](#)

⁴⁷ Agenția pentru Dezvoltare Regională Nord-Vest, Strategia Regională de Mobilitate Urbană și Orașe Inteligente 2021-2027, [link](#)

date complexe, disponibile publicului larg și folosite pentru a asigura o mai bună gestiune a orașului, serviciilor, dar și a procesului de producție.

Pe plan regional, **Planul de Dezvoltare Regională al Regiunii Nord-Vest 2021-2027**⁴⁸ joacă un rol fundamental în prioritizarea proiectelor strategice și reducerea disparităților socio-economice față de alte regiuni europene. Acest plan reflectă nevoile și oportunitățile specifice regiunii și se aliniază la prioritățile de dezvoltare sustenabilă stabilite de Programul Regional.

Astfel, dezvoltarea teritorială sustenabilă rămâne un obiectiv central al Programului Regional Nord-Vest, contribuind la atingerea unei creșteri economice echitabile, la protecția resurselor naturale și la îmbunătățirea calității vieții. Documentele strategice naționale și regionale oferă un cadru integrat pentru a susține transformarea Regiunii Nord-Vest într-un model de dezvoltare durabilă, bazată pe colaborare, inovare și valorizarea patrimoniului local.

Prioritatea 8 – Asistență tehnică

Prioritatea 8 din cadrul Programului Regional Nord-Vest 2021-2027 se concentrează pe Asistența Tehnică, având ca obiectiv principal sprijinirea implementării eficiente și eficace a programului. Această prioritate este esențială pentru asigurarea unei gestionări corespunzătoare a fondurilor europene, consolidarea capacității administrative și garantarea conformității cu reglementările naționale și europene. Asistența tehnică joacă un rol crucial în implementarea eficientă a politicilor de coeziune și în gestionarea fondurilor europene, fiind esențială pentru consolidarea capacității administrative și instituționale a autorităților și beneficiarilor implicați. Această prioritate reflectă necesitatea creării unor instituții publice eficiente, capabile să absoarbă și să utilizeze fondurile europene în mod transparent și responsabil.

Un document fundamental în acest domeniu este **Foia de parcurs pentru capacitatea administrativă – Set de instrumente practice**⁴⁹, publicat de Comisia Europeană în 2020. Acest ghid oferă exemple de bune practici și recomandări pentru întărirea capacității administrative în cadrul politicii de coeziune. Documentul subliniază importanța dezvoltării unor foi de parcurs adaptate la nevoile specifice ale statelor membre, având ca scop crearea unei bune guvernante și a unor instituții robuste.

În România, Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest a preluat aceste recomandări și a elaborat **Foia de parcurs pentru consolidarea capacității administrative a regiunii de Nord-Vest**⁵⁰. Acest document include măsuri concrete pentru îmbunătățirea capacității administrative la nivel regional, facilitând pregătirea, evaluarea, implementarea și monitorizarea proiectelor finanțate. Foia de parcurs (roadmap) a regiunii de Nord-Vest reprezintă un document suport prin care se poate face posibilă structurarea eforturilor de creștere a capacității administrative și care servește drept instrument pentru urmărirea progreselor înregistrate din acest punct de vedere. În plus, prin utilizarea eficace a acestora se pot identifica din timp și combate probleme care, pe parcurs, s-au dovedit a fi valabile la nivel regional, dar și național și care au cauzat întârzieri în implementare.

⁴⁸ *op.cit.*, [link](#)

⁴⁹ Comisia Europeană – DG Regio, Foie de parcurs pentru capacitatea administrativă – Set de instrumente practice, 2020, [link](#)

⁵⁰ x Foia de parcurs pentru consolidarea capacității administrative a regiunii de Nord-Vest, 2023, [link](#)

Consolidarea guvernanței fondurilor UE în cadrul politicii de coeziune⁵¹, publicat de OCDE în 2020, este considerat un alt raport important. Acesta propune un cadru analitic pentru evaluarea capacității instituționale, structurat pe patru dimensiuni: managementul resurselor umane, managementul organizațional, planificarea strategică și condițiile-cadru. Studiul identifică provocările întâmpinate de autoritățile de management, precum instabilitatea personalului și complexitatea proceselor administrative, oferind recomandări pentru soluționarea acestora.

Comisia Europeană a publicat, de asemenea, raportul "**Caracteristicile și performanța administrației publice în UE28: România**"⁵², care evaluează transparența, responsabilitatea și performanța administrației publice românești, subliniind nevoia de management eficient al resurselor umane pentru implementarea cu succes a fondurilor europene.

Evaluările Programului Operațional Regional (POR) 2014-2020 oferă o perspectivă valoroasă asupra rolului asistenței tehnice în gestionarea fondurilor europene. Rapoartele de evaluare elaborate în cadrul programului regional trecut evidențiază eficacitatea, relevanța și impactul finanțării europene în diverse domenii, precum infrastructura rutieră, educațională, socială, de sănătate sau eficiența energetică. Aceste analize subliniază importanța îmbunătățirii capacității administrative pentru a aborda mai bine provocările întâmpinate în implementarea programelor regionale.

În mod similar, evaluările din cadrul **Programului Operațional Capacitate Administrativă (POCA) 2014-2020** au evidențiat nevoia de consolidare a instituțiilor publice. Rapoartele arată impactul pozitiv al asistenței tehnice asupra performanței administrative, cu accent pe implementarea eficientă a fondurilor europene și pe îmbunătățirea proceselor instituționale.

Planul de Evaluare al Programului Regional Nord-Vest 2021-2027⁵³ detaliază metodologia și instrumentele de evaluare a performanței programului, asigurând monitorizarea și îmbunătățirea continuă a implementării

Implementarea eficientă a Asistenței Tehnice este esențială pentru succesul întregului Program Regional Nord-Vest 2021-2027, contribuind la dezvoltarea regională sustenabilă și la reducerea disparităților economice și sociale.

---

⁵¹ Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică, Consolidarea guvernanței fondurilor UE în cadrul politicii de coeziune, 2020, [link](#)

⁵² Comisia Europeană, Caracteristicile și performanța administrației publice în UE28: România, 2018, [link](#)

⁵³ Agenția de Dezvoltare Regională Nord-Vest, Planul de Evaluare al Programului Regional Nord-Vest 2021-2027, [link](#)